

**MUZEUL ETNOGRAFIC REGHIN
PROTOPOPIATUL ORTODOX REGHIN
ASOCIAȚIA "MOȘTENIRI MUREȘENE"**

**500 DE ANI DE
ȚIPĂR ROMÂNESC
(1508-2008)**

**CATALOG DE
EXPOZIȚIE**

**Techno
Media**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BOGDAN, FLORIN

MIHU, ELENA

500 de ani de tipar românesc (1508-2008). Catalog de expoziție / Florin Bogdan, Elena Mihu. – Sibiu, 2008

I. Bogdan, Florin

II. Mihu, Elena

CUVÂNT ÎNAINTE

Anul 2008 ne aduce în fața unui moment aniversar pentru istoria cărții și a tiparului românesc. Se împlinesc 500 de ani din momentul tipăririi primei cărți în spațiul românesc, Liturghierul tipărit de Macarie la Târgoviște în anul 1508. Tot ca și moment aniversar legat de istoria tiparului putem menționa și aniversarea celor 320 de la tipărirea primei Biblii în limba română, cea tipărită la București în anul 1688.

Pentru a marca aceste două momente aniversare, Muzeul Etnografic Reghin, în colaborare cu Protopopiatul Ortodox Reghin, organizează expoziția „500 de ani de tipar românesc (1508-2008)”.

Cunoscătorii, rafinați bibliofili, și nu numai vor putea admira în cadrul acestei expoziții câteva cărți românești vechi provenind din centre tipografice cum sunt: Bălgrad (Alba Iulia), Blaj, Sibiu, Râmnic, Târgoviște, București, Buzău sau Iași, cărți prezentate în cuprinsul acestui catalog.

Florin Bogdan, Elena Mihu

Cartea românească veche (1508-1830)

Cartea românească veche a constituit de-a lungul timpului o cale principală de transmitere a culturii în spațiul românesc. Deși principalul țel era acela de a fi folosită în timpul ceremoniilor religioase, cartea românească veche și-a asumat și rolul de transmitere a continuității limbii române în spațiul carpato-danubiano-pontic.

Cartea, ca și omenirea, a cunoscut o evoluție continuă, de la tăblițele de lut și până la formele cele mai evolute ale codicelui medieval și a primelor tipărituri din secolul al XV-lea, cunoscute sub denumirea de incunabule.¹

Cu adevărat revoluționar în istoria cărții a fost momentul descoperirii tiparului cu litere mobile, descoperit de către Johannes Gutenberg. Pe numele său adevărat Johannes Genfleisch, Gutenberg se presupune că ar fi realizat această invenție în atelierul său din Mainz în jurul anului 1445.² Din acest moment accesul la carte a fost mult înlesnit, tiparul răspândindu-se cu o repeziciune uimitoare în toată Europa.

Până la începutul secolului al XVI-lea cartea produsă în spațiul românesc se prezenta exclusiv sub forma manuscriselor.³ Acest început de secol va aduce și în spațiul românesc tiparul, un tipar cu litere chirilice, ca o urmare firească a realităților culturale din Țările Române. Din inițiativa domnitorului Țării Românești, Radu cel Mare, la Târgoviște a fost înființată prima tipografie din spațiul românesc, la care va activa ca tipograf ieromonahul Macarie, care învățase arta tiparului la Veneția, în tipografia lui Andreea Torezzani.⁴ Despre Macarie ne sunt cunoscute destul de puține informații, știm cu siguranță că a activat ca tipograf la Cetinie, în Muntenegru, între 1493 - 1496, unde a tipărit șase cărți. La Târgoviște Macarie a mai tipărit încă trei cărți: *Liturghier* (1508), *Octoih* (1510) și un *Tetraevanghel* (1512). Macarie s-a dovedit a fi un adevărat deschizător de drumuri în istoria tiparului românesc, însă după anul 1512, când este datată ultima tipăritură a lui Macarie, activitatea tipografică de la Târgoviște va fi oprită până în anul 1544 când, aici, vor tipări Dimitrie Liubavici și călugărul Moise.⁵

În Transilvania originile tiparului se regăsesc în anul 1530, când la Sibiu s-a tipărit un tratat despre ciumă în limba germană.⁶ Importanța tipografiei de la Sibiu crește odată cu începerea activității lui Filip Moldoveanu sau Philippus Pictor, care a activat ca tipograf aici. Importanța activității acestuia este dată de chiar prima carte tipărită de el, *Catehismul românesc* (1544), care este prima carte tipărită în limba română,⁷ din care, din păcate, nu s-a păstrat nici un exemplar. În afară de *Catehismul românesc*, Filip Moldoveanu a mai tipărit la Sibiu alte două cărți, un *Tetraevanghel slav* (1546) și un *Tetraevanghel slavo-român* (1551 - 1553).

După această perioadă centrul tipografic românesc care se va afirma în următorii ani va fi Brașovul, unde a desfășurat o prodigioasă activitate tipografică diaconul Coresi. Acesta, împreună cu ucenicii săi, a tipărit aproximativ 40 de cărți, care sunt exclusiv religioase.⁸ Prin aspectul cărților și calitatea tiparului realizat, Coresi a reușit să rivalizeze cu tipografi celebri din vestul Europei, cum ar fi: Estienne, Garamond sau Plantin.⁹ Dintre tipăriturile realizate de ucenicii diaconului Coresi cea mai importantă este *Palia de la Orăștie* (1582), o primă versiune a *Bibliei* în limba română, însă care cuprinde numai *Vechiul Testament*.¹⁰

În a doua jumătate a secolului al XVI-lea se va afirma un alt important centru tipografic transilvan, Alba Iulia sau Bălgrad, vechea denumire a orașului. Capitală a principatului autonom a

¹ Sub această denumire sunt cunoscute toate cărțile tipărite până în prima zi de Paști a anului 1500.

² Camil Mureșanu, *Istoria scrierii, a cărții și a tiparului*, Cluj-Napoca, 1995, p. 45.

³ Mircea Tomescu, *Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918*, București, 1968, p. 27.

⁴ Dan Simonescu, Gheorghe Buluță, *Pagini din istoria cărții românești*, București, 1981, p. 27.

⁵ Mircea Tomescu, *op. cit.*, p. 34.

⁶ Camil Mureșanu, *op. cit.*, p. 66.

⁷ Dan Simonescu, Gheorghe Buluță, *op. cit.*, p. 27.

⁸ *Ibidem.*, p. 31.

⁹ *Ibidem.* p. 31.

¹⁰ *Ibidem.* p. 32.

Transilvaniei, Alba Iulia va dezvolta o însemnată viață culturală și artistică.¹¹ Apariția acestei tipografii poate fi pusă în legătură cu mișcarea Reformei, care a adus în discuție folosirea limbilor naționale, astfel poate fi explicată apariția acestei tipografii, în 1577, și a cărților care au fost tipărite aici.¹² Cele mai importante cărți tipărite la Alba Iulia sunt cele tipărite în secolul al XVII-lea. *Noul testament* (1648), *Catehismul calvinesc* (1648), *Chiriadromion* (1699) sau *Bucoavna* (1699).

Revenind la celelalte provincii românești vom constata pentru prima jumătate a secolului al XVII-lea înființarea unei tipografii la Iași, ca urmare a insistențelor domnitorului Moldovei, Vasile Lupu, și a mitropolitului Varlaam, tipografia va fi așezată la mănăstirea Trei Ierarhi.¹³ Prima și cea mai importantă carte tipărită la Iași a fost *Cartea românească de învățătură* sau *Cazania lui Varlaam* (1643),¹⁴ monument de literatură veche.¹⁵

În Țara Românească, prin strădania domnitorului Constantin Brâncoveanu și a mitropolitului Antim Ivireanul, vor lua naștere alte două tipografii, la Snagov (1694) și la Râmnic (1705). Tipografia de la Râmnic și-a început activitatea în anul 1705, un aspect foarte important legat de această tipografie îl constituie prezența lui Mihai Ișvanovici, cel care tipărise în 1699 *Chiriadromion* la Alba Iulia, iar în 1705 va tipări la Râmnic un *Antologhion*.¹⁶ În numai trei ani la Râmnic au fost tipărite zece titluri de carte.¹⁷

Alte tipografii înființate în spațiul românesc în această perioadă, a secolului al XVII-lea, sunt cele de la Buzău și București, la cea din urmă se va tipări în 1688, cu sprijinul financiar a lui Șerban Cantacuzino, *Biblia*, un real monument de artă tipografică românească.¹⁸

În Transilvania secolului al XVIII-lea, prin eforturile mitropolitului unit Ioan Inochentie Micu Clain și ale urmașului acestuia, Petru Pavel Aron se înființează o tipografie românească la Blaj.¹⁹ Funcționarea tipografiei de la Blaj este databilă încă din anul 1747.²⁰ Cărțile tipărite aici se adresează atât serviciului religios cât și învățământului românesc din Transilvania din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.²¹ Experiența iluministă a intelectualilor ardeleni a condus la organizarea, la Blaj, a unui sistem ce cuprindea producția cărților (prin tipografia Mănăstirii Bunei Vestiri și mai apoi a seminarului de la Blaj), circulația lor (exista un sistem ce cuprindea și colportorii de carte, cei care mergea din localitate în localitate și vindeau aceste cărți) și constituirea unor fonduri de carte (chiar a unor biblioteci, cunoscut fiind cazul bibliotecii documentare ce a luat ființă la Blaj).²² Dintre cărțile destinate uzului școlilor blăjene, și implicit a învățământului românesc, și care au fost tipărite la Blaj amintim *Bucoavna* (1777) sau *Îndreptarea către Aritmetică* (1785) de Gheorghe Șincai. Dintre cărțile destinate serviciului religios amintim deseori ediții ale *Triodului*, *Penticostarului* sau *Catavasierului*, dar și *Minologhionul* (1781) și *Biblia* (1795), a doua traducere în limba română a *Bibliei*.

Tipografia blăjeană a fost cea mai prodigioasă tipografie care și-a desfășurat activitatea în secolul al XVIII-lea, un adevărat vector al culturii românești din Transilvania pentru perioada de timp respectivă.

¹¹ Eva Mârza, *Din istoria tiparului românesc. Tipografia de la Alba Iulia (1577 - 1702)*, Sibiu, 1998, p. 13.

¹² *Ibidem*, p. 14.

¹³ Dan Simonescu, Gheorghe Buluță, *op. cit.*, p. 48.

¹⁴ *Ibidem*, p. 49.

¹⁵ Idem, *Scurtă istorie a cărții românești*, București, 1994, p. 29.

¹⁶ Octavian Schiau, *Cărți și cărțurari în spațiul medieval românesc*, Cluj-Napoca, 1978, p. 50.

¹⁷ Doru Bădară, *Tiparul românesc la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea*, Brăila, 1998, p. 77.

¹⁸ Dan Simonescu, Gheorghe Buluță, *Pagini din istoria cărții românești*, București, 1981, p. 57.

¹⁹ *Ibidem*, p. 99.

²⁰ Cornel Tatai-Baltă, *Gravorii în lemn de la Blaj*, Blaj, 1995, p. 45.

²¹ *Ibidem*, p. 46.

²² Dan Simonescu, Gheorghe Buluță, *Scurtă istorie a cărții românești*, București, 1994, p. 42.

CATALOG DE EXPOZIȚIE

1. Carte românească de învățătură (Cazania lui Varlaam), Iași, 1643

CARTE ROMÂNEASCĂ DE ÎNVĂȚĂTURĂ dumenecile peste an și la praznice împărătești si la svănții Mari. Cu zisa și cu toată cheltuiala LUI VASILIE VOIEVODUL și domnul țării Moldovei din multe scripturi tălmăcită din limba sloveniască pre limba Romeniască DE VARLAAM MITROPOLITUL de țara Moldovei. În Tipariul Domnesc. În Mănăstirea a trei S[[feti]teli în Iași. De la Hristos 1643

BRV²³ I, 45, p. 137-143; BRV IV, 45, p. 190; Additamenta²⁴, 45, p. 153-161; BRV A-C²⁵, 251, p. 172-173; Contribuții,²⁶ 45, p. 169.

Referințe: Florian Dudaș, *Cazania lui Varlaam în Transilvania*, Editura de Vest, Timișoara, 2005; Dimitrie Poptămaș, Elena Mișu, *Răspîndirea cărții românești de învățătură (Iași, 1643) în localitățile din jurul Reghinului*, în *Reghinul cultural*, vol. II, Reghin, 1990, p. 19-32; Florin Bogdan, *Carte și societate în județul Mureș. Studiu de caz: comuna Vătava*, în *Marisia*, XXVIII, 2006, p. 415-425; Florin Bogdan, *Catalogul cărții românești vechi din comuna Vătava (jud. Mureș)*, în *Reghinul cultural*, VIII, 2006, p. 85-113.

Descriere: 384 f. + [116] f., lipsește foaia de titlu și 2 foi nenumerate. În 2°, tipar negru și roșu pe o coloană cu 19 rânduri, caractere chirilice; conține inițiale ornate, frontispicii cu scene iconografice și gravuri.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele; coperta 1 prezintă motive florale încadrate în chenare, în centru, în medalion, se regăsește scena Răstignirii; coperta 2: motive florale cuprinse în chenare, iar în centru decorul este realizat din linii întretăiate; încuietorile lipsesc.

Starea de coservare este bună, cu excepția închizătorilor, care s-au pierdut, cartea este bine conservată.

Proveniența: Parohia ortodoxă Dumbrava.

Însemnări: Forțat 1: *În ziua de Crăciun a fost cald totasemenea au fost 12 zile nu au înghețat deloc; În ziua de botez 1836 au fost înorat și nu au înghețat deloc; În ziua de 19 ianuarie au fost cald ca primăvara; În ziua de sfântu Petru 1942 au fost cucuruzu la câmp numai de o palmă; f. 4-11: Această sfântă carte o au cumpărat robii lui Dumnezeu Gliga Petru, Gliga Maria si Gliga Mihăila și Gliga Ion și Rînja Toader. Acum fiind cartea deslegată aceasta au plătit de o au legat fiind a lor moșie și o au pus în biserică să fie până când s-ar ține câte o hârtie și nime să nu îndrăznească să o ia sau să o vînză, iar cine s-ar îndrăzni să fie într-un loc cu Iuda. 1779. Și dacă s-ar petrece acestea, toți să aibă grijă de carte dintr-a lor neam și să fie pomeniti în biserică; f. 384 : Și acest zapis l-am scris eu Gavril Gliga și Gligor Lupul sin popii Ursu. Acest zapis ... (indescifrabil) de eu Gheorghe Gliga și cu feciorii mei și cu nemul meu scriu și mărturisesc cu sufletele noastre precurate că am cumpărat noi această Svântă Ivangelie drept treizeci de florinți și am dat-o pomeană svintei beserici și au rămas la mâna popii Ursului și murind el și au rămas la Lupul feciorul lui de va fi preut în locu tătânesău. Iară cari s-ar scula din sămânțiile noastre să o ducă de la svânta bisărică în lături, să fie neertat de Domnul Dumnezeu și de Maica Precestii și de 12 apostoli și de 318 oteți Necheia peste tot neamul nostru și pentru toată necredința. Ne-am pus dejetul vleat 7228 martie 9; Coperta 2v: Pavel Logofăt Dumbrăveanu.*

²³ Ion Bianu, Nerva Hodoș, Dan Simonescu, *Bibliografia românească veche 1508-1830*, vol. I-IV, București, 1903-1944;

²⁴ Dan Râpă-Buicliu, *Bibliografia Românească Veche 1508-1830. Additamenta I 1536-1830*, Galați, 2000.

²⁵ *** *Bibliografia Românească Veche - Îmbogățită și actualizată*, vol. I (A-C), Târgoviște, 2004.

²⁶ Daniela Poenaru, *Contribuții la Bibliografia Românească Veche*, Târgoviște, 1973.

2. Noul Testament, Bălgrad (Alba Iulia), 1648

NOUL TESTAMENT sau, ÎMPĂCAREA, AU LEGEA NOAO alui Iisus Hristos. Domnului nostru. Izvodit cu mare socotință den izvod grecescu și slavonescu, pre Limbă Rumânească și porunca, deînpreună cu toată cheltuiala, A mării sale GHEORGHE RACOȚI, CRAIUL, Ardealului, i proci Tipăritusau întru a mării sale Tipografie, Deîntâiu nou în Ardeal în cetatea BĂLGRADULUI. Anii, dela întruparea domnului și mântuito-riului nostru Is. Hs. 1648 Luna lui Ghenariu, 2

BRV I, 54, p. 165-170; Additamenta, 54, p. 167-173; BRV A-C, 89, p. 73-74;

Referințe: Elena Miha, *Carte vechi românească pe valea Beicii (județul Mureș), în Marisia, XXIII-XXIV, 1994, p. 365-390.*

Descriere: f. 135 - f. 324 + 3 f. manuscrise (scara apostolilor); lipsă foaia de titlu + 134 f. In 2°, tipar negru și roșu pe o coloană cu 34 rânduri, pagină încadrată, caractere chirilice. Conține frontispicii și inițiale ornate.

Legătura: Scoarțe de lemn îmbrăcate în piele; coperta 1 prezintă flori stilizate cuprinse în chenare, iar în mijloc, într-un romb, se află scena Răstignirii; coperta 2 prezintă flori stilizate cuprinse în chenare, iar în mijloc, într-un romb, se află Maica Domnului cu Pruncul.

Starea de conservare este bună.

Proveniența: Parohia ortodoxă Nadășa.

Însemnări: nu prezintă însemnări.

3. Psaltirea, Bălgrad (Alba Iulia), 1651

PSALTIRE Ce să zice, Cântarea, A FERICITULUI PROROC ȘI ÎMPĂRAT DAVID Cu cântările lui Moysi. și su summa ci rânduiala la toți psalomii. Izvodită cu mare socotință, den izvod jidovesc, pre limba rumânească. Cu Agiutoriul lui D[u]mnezău, și cu îndemnarea și porunca, deînpreună cu toată cheltuiala a mării sale GHEORGHE RAKOȚI, Craiul Ardealului, i proci. Tipăritusau întru a Mării sale Tipografie, Deîntâiu noao, în Ardeal în cetatea BĂLGRADULUI. Va leat, 7159. A ot rjdstva hva 1651. Decemvrie, 25, dni

BRV I, 60, p. 184-190; Additamenta, 60, p. 174; BRV A-C, 126, p. 96-97;

Referințe: Elena Miha, *Documente inedite privind anul revoluționar 1848-1849 pe valea Mureșului superior și a Gurghiului, în Marisia, XXVI, 2000, p. 263-276.*

Descriere: F. titlu + [18] f. + 299f. + [3]p., lipsă filele 240, 242, 243, 244, 245. In 4°, tipar negru și roșu, pe o coloană, cu 16-21 rânduri pe pagină, caractere chirilice. Conține gravuri și inițiale ornate.

Legătura: Scoarțe de lemn îmbrăcate în piele, prezintă chenare cu linii.

Starea de conservare este bună.

Proveniența: Parohia ortodoxă Rușii Munți.

Însemnări: f. 40 r: *Au tunat și au fuljerat 18 faur anu 1866*; f. 70 r: *Catane Sintu Ladosi Stetan 7 martie 862*; f. 119-120: *Au raposat Michaila Ladosi dascălu 1858 august 28*; f. 214: *Michail Ladosi luna decembrie 29 1845*; forțat 2: *În anul 1853 am însemnat aici cum că în anul 1848 și 1849 au fost crâncenă revoluție întră poporul din Transilvania și întră Ungaria, adecă români și unguri și nemți. Românii și cu nemții n-au biruit până n-au venit muscanu cu oastea lui. Tot în acei ani mai sus scriși am lăsat cășile cu tot ce e în dânsle și am fugit prin păduri Zaspadu vreo câteva zile tot pribeag am umblat de frica unguirilor fiind ei cu armandia și pe la Rușii, au pușcat mulți bărbați nenumărați. Tot atunci au pușcat și pe Ștefan Tătșan din Măierău șinul nostru. Am scris în Magaro 20 zile oct(ombrie) 1853 Mihail Ladoși învățătoriu.*

4. Evanghelie, București, 1682

SV[Ă]NTA ȘI D[U]MNEZĂIASCA EVANGHELIE Carea întracesta chip tocmită dipre orân duiala Greceșcii ev[an]ghelii, acum întâi sau Tipărit Den porunca, și cu toată cheltuiala, prea luminatului, și prea înălțatului domn și oblăduitoriu a toată Țara Rumânească Io Șerban C: voevod; adevăratul nepot, preabunului Bătrân Șarban Basarab Voievod. Întru folosul, și înțelegerea pravoslav nicii Rumâneșcii Beseareci. Ispravnic fiind prea svințitul Kir. THEODOSIE Mitropolitul Țării, și Exarh Laturilor. În scaunul Mitropolii Bucureșcilor, Tipărintuse La anul dela sp[e]senia Lumii 1682

BRV I, 74, p. 246-251; Additamenta, 74, p. 189; Contribuții, 74, p. 170;

Referințe: Elena Miha, *Carte veche românească pe valea Beicii (județul Mureș)*, în *Marisia*, XXIII-XXIV, 1994, p. 365-390.

Descriere: [3] f. + 175 f., lipsă foaia de titlu și [1] f. In 2°, tipar negru și roșu pe două coloane, cu 35 de rânduri pe coloană, pagină încadrată în chenar simplu, caractere chirilice. Conține frontispicii și gravuri.

Legătura: Scoarțe de lemn îmbrăcate în piele roșie; coperta 1 prezintă vrejuri vegetale încadrate în chenare, iar în mijloc are o cruce; coperta 2 prezintă vrejuri încadrate în chenare, iar în mijloc prezintă un medalion aurit.

Starea de conservare este satisfăcătoare, prezentând file desprinse, încuietorile lipsesc.

Proveniență: Parohia ortodoxă Chiheru de Jos

Însemnări: *Această sfântă evanghelie să dăruiește de jupânul Bucur Ilie, M(ureș) Vașarhei dimpreună cu jupână-sa dumisale Muntean Eva pe sama bisericii Beicii Ungurești întru pomenirea vecinică, ca fieștecăre preot slujitor acolo la ace(a)stă biserică să fie datori a pomeni la sfânta liturghie pe adurmitul robul lui Dumnezeu Ilie și fiica sa ... și pe dumneaei pe care iaste în viață jupâneasa sa Eva. Pomenească în M(ureș) Vașarhei, 13 noemb(rie), 1814. Prin mine Vasile Pantea prot(opopol) la M(ureș) Vașarheiu fiind (de) față, și ce (a) poftit așa o am scris.*

5. Molitvenic, Bălgrad (Alba Iulia), 1689

MOLITVENIC Izvodit din slovenie pre limba Rumâniască. supt Crăiria și biruința Prea lumina-tului și Milostivului Domn MIHAIL APAFI, cel mai Mare. din Mila lui Dumnesău Craiul Ardealului, Domnului părților Țării Ungurești, și Șplaiului Săcuilor, i proci. și cu blagoslovenia prea osfințitului părinte, Kir Varlaam: Mitropo-litul Belgradului, și a toată țara Ardealului, esteje i proci. Tipăritusau în MITROPOLIA: Belgradului. Anii Domnului, 1689. April, 22 de sil.

BRV I, 87, p. 291-296; Additamenta, 87, p. 205-206; Contribuții, 87, p. 170-171;

Referințe: Elena Miha, *Carte veche românească pe valea Beicii (județul Mureș)*, în *Marisia*, XXIII-XXIV, 1994, p. 365-390.

Descriere: F. titlu + 200 f. + [8] f. + 5 f. manuscrise; In 4°, tipar negru și roșu pe o coloană cu 21 de rânduri pe pagină, caractere chirilice.

Legătura: Scoarțe de lemn îmbrăcate în piele.

Starea de conservare este satisfăcătoare.

Proveniență: Parohia ortodoxă Nadăș

Însemnări: f. [8]: *Scris-am eu diacon Abraam din Bobâlna, răboj 1689, luna lui septembrie, 8 zile; f. 132 v. – f. 135 v.: Acest molitvenic l-au cumpărat popa Grigore din Șeușa dreptu 12 florinți, să fie pomeană mie și fumeii mele Ștefania și feciorilor mei One, Constantin, Ion, Măriuța, Anuța, Ioana, Ileana, Nastasia;*

6. Ceaslovă, Sibiu, 1696

CIASLOVEȚ car[e] are întru sin[e] SLUJBELE DE Noapte și de dzi Supt biruința putearni cului și încununatului: Iosif Leopold, Craiul Budii, și Țărâi ungurești: și Ardealului. Tipăritu-s-a în vestita Cetate a Sibiului. Anii Domnului: 1696

BRV I, 101, p. 339-340; BRV IV, 101, p. 207-208; Additamenta, 101, p. 208;

Referințe: Florin Bogdan, *Un exemplar necunoscut al unei tipărituri sibiene din secolul al XVII-lea*, în *Satu Mare – Studii și comunicări*, XXII-XXIV, 2005-2007, p. 19-22.

Descriere: f. 143 – f. 318, lipsă foaia de titlu, [2] f., f. 1-142, f. 230-245 + [2] f. In 8°, tipar negru și roșu pe o coloană, cu 13 rânduri pe pagină, conține inițiale ornate, pagină încadrată, caractere chirilice.

Legătura: Legătura lipsește.

Starea de conservare este satisfăcătoare.

Proveniență: Parohia ortodoxă Luier.

Însemnări: nu prezintă însemnări.

9. Evanghelie, Snagov, 1697

SFÂNȚA ȘI DUMNEZEASCA EVANGHELIE Cu voia prea luminatului, si învăța tului domn, și oblăduitoriu a toată Țara Rumânească, Io Constantin B: Voevod si cu porunca purtătorului pravoslaviei prea sfințitul Kir Theodosie Mitropolitul a toatei Țări Rumânești. și exarhu plaiurilor: acum a doaora tipărită și diorthosi tă mai cu multă nevoie în sfânta mănăstire în Sneagov la anul dela spesenii lumii, 1697 de smeritul întru ermonahi Antim Ivireanu

BRV I, 103, p. 343-344,

Descriere: f. 1-177, lipsă foaia de titlu, [3] f., f. 178-180. In 2°, tipar negru și roșu pe două coloane, cu 35 de rânduri pe coloană, pagină încadrată în chenar simplu, caractere chirilice. Conține frontispicii și gravuri.

Legătura: Legătura lipsește.

Starea de conservare este satisfăcătoare.

Proveniență: Parohia ortodoxă Săcalu de Pădure.

Însemnări: f. 55: *Să știe că această sfântă evanghelie o am cumpărat eu Ierei Cozma ot Țicani de la călugărul Joil de la sihăstrie. Leat 1744.*

8. Chiriadromion, Bălgrad (Alba Iulia), 1699

KIRIAKODROMION SAU EVANGHELIE ÎNVĂȚĂTOARE Care are întru ia Cazanii la toate Duminicile preste an, și la Praznicele Domnești, și la sfinții cei numiți. Acuma întâi întru acesta chipu așezată și Tipărită, și mai luminat în limba Rumânească diorthosită. Supt biruința prea luminatului și înălțatului IOSIFU LEOPOLDU. Craiul Budei, și al țărâi Ungurești, și al Ardealului. Fiind Guvernatoru țărâi măriia sa Bamfi GHEORGHIE. Cu blagoslovenia prea sfințitului Kyr ATANASIE Mitropolitul Țărâi. În sfânta Mitropolie în BĂLGRAD. În anul de la mântuirea Lumii 1699. De Mihai Iștvanovici Tipograful Cel din Țera Românească

BRV I, (145), p. 372-377; Additamenta (115), p. 153-161; BRV A-C (93), p. 77-78;

Referințe: Florin Bogdan, *Carte și societate în județul Mureș. Studiu de caz: comuna Vătava, în Marisia*, XXVIII, 2006, p. 415-425; Florin Bogdan, *Catalogul cărții românești vechi din comuna Vătava (jud. Mureș)*, în *Reghinul cultural*, VIII, 2006, p. 85-113.

Descriere: F. titlu + [2] f. + 412f. In 2°, tipar negru și roșu (doar pentru foaia de titlu) pe o coloană cu 31 rânduri, caractere chirilice;

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele; coperta 1 prezintă flori stilizate cuprinse în chenare, iar în mijloc, în medalion, este scena Răstignirii; coperta 2 are decorul compus din motive vegetale cuprinse în chenare.

Starea de conservare este bună, fiind probabilă o restaurare.

Proveniență: Parohia ortodoxă Râpa de Jos.

Însemnări: f. 206-210: *Această sfântă carte anume poucenie o au cumpărat Silvuț Pătru în 17 zloți ca să-i fie lui pomeană și lor și părinților lor ... (indescifrabil) și soțul său ... sus numit și Gheorghia și părin[ți]lor și tot rodul lor . Anii Domnului 1702 m[e]sin[ți] dec[embrie] 14 dni și o am dat nepotu[lui] mie lui ... să fie pomeană de tot rodul și închin la Râpa de Susu. Din ... noastră nime s-o schimbe nime să o vânză ... mult zălogu ... aflăm altă carte să fie proklet și proklet și legat de cei 318 oteți din Nichia..*

Secolul al XVIII-lea

9. Apostol, Buzău, 1704

APOSTOL CU MILA LUI DUMNEZEU Sfântul, Carele acum a dooară, precum mai nainte au fost aşăzat după cel Grecesc sau tipărit. În zilele prea Înălţatului Domn, şi oblăduitoriu a toată Țara Rumânească, Io Constantin Basarab Voevod. Cu blagoslovenia prea sfinţitului Părinte Kir Theodosie Mitropolitul a toată Ungrovlahia. Şi sau tipărit în sfânta Episcopie din Buzău prin osteneala a singur Episcopului de Buzău Kir Damaschin. În anul de la zidirea Lumii, 7212. Iară dela Hristos, 1704.

BRV I, 144, p. 454-457; BRV IV, 144, p. 219; Additamenta, 144, p. 222;

Descriere: F. titlu + [3] f. + 178 f. In 2°, tipar negru şi roşu pe o coloană cu 24 rânduri, caractere chirilice, conţine gravuri.

Legătura: scoarţe de lemn îmbrăcate în piele; coperta 1 prezintă linii întretăiate cuprinse în chenare, iar în mijloc se află o cruce; coperta 2 prezintă linii întretăiate cuprinse în chenare, iar în mijloc motive geometrice; prezintă o încuietoare.

Starea de conservare este bună.

Provenienţă: Parohia ortodoxă Săcalu de Pădure.

Însemnări: nu prezintă însemnări.

10. Molitvenic, Târgovişte, 1713

EUHOLOGHION. Adecă M[O]L[I]TV[E]NIC. Acum a doa oara Tipărită, după rânduiala celui Grecesc. Întru al 25. de a[n]i, a înălţatei Dom-nii a prealuminatului oblăduitoriu a toată Țara Rumânească, Ioann Constandin B :Basarab Voevod. Cu toată chieltuiala prea sfinţitului Mitropolit al Ugrovlahiei Kir Antim Ivireanul. În sfânta Mitropolie a Târgoviştii. La anul de la H[risto]s 1713. (De Georgie Padovici)

BRV I, 164, p. 551; Additamenta, 164, p. 226; Contribuţii, 164, p. 186.

Referinţe: Elena Miha, *Circulaţia tipăriturilor târgoviştene în judeţul Mureş – mesager al unităţii naţionale*, în *Marisia*, XIII-XIV, 1984, p. 73-79; Florin Bogdan, *Carte şi societate în judeţul Mureş. Studiu de caz: comuna Vătava*, în *Marisia*, XXVIII, 2006, p. 415-425; Florin Bogdan, *Catalogul cărţii româneşti vechi din comuna Vătava (jud. Mureş)*, în *Reghinul cultural*, VIII, 2006, p. 85-113.

Descriere: F. 7 – 494, lipseşte foaia de titlu şi f. 1 – 6, f. 494 – 496. In 4°, tipar roşu şi negru pe o coloană cu 26 rânduri, caractere chirilice.

Legătura: scoarţe din lemn îmbrăcate în piele: coperta 1 are motive ornamentale vegetale; coperta 2 are motive ornamentale vegetale cuprinse în chenare, în mijloc decorul este realizat din linii întretăiate.

Starea de conservare este bună, blocul cărţii a fost relegat, forţaful fiind realizat dintr-un manuscris slavon.

Provenienţă: Parohia ortodoxă Dumbrava.

Însemnări: nu prezintă însemnări.

11. Octoih, Bucureşti, 1731

OCTOIH, Acum întracestaş chip tipărit pre limba Rumânească, spre înţelegerea de obşte, şi tipărit. Fiind început asă tipări în zilele răpo-tului Io Nicolae Alexandru Voevod. Iară sfârşitul au luat la punerea prea înălţatei Domnii a fiului măriei sale a prea luminatului nostru Domn, şi

oblăduitoriu a toată Țara Rumânească. Io Constantin Nicolae Voevod. Cu blagoslovenia, și cu cheltuiala prea sfințitului Mitropolit al Ungrovlahiei Kir Daniil. În sfânta Mitropolie în București. La anul dela Hristos 1740. Iară de la facerea lumii 7240. De cucearnicul întru preoți, Popa Iacovici Tipografu

BRV II, 202, p. 41-42, unde este oferită și datarea corectă a tipăriturii.

Referințe: Elena Mișu, *Carte vechi românească pe valea Beicii (județul Mureș)*, în *Marisia*, XXIII-XXIV, 1994, p. 365-390.

Descriere: [3] f. + 467 p. + 157 p., lipsă foaia de titlu și p. 158-167. În 4°, tipar roșu și negru pe o coloană cu 26 rânduri, caractere chirilice.

Legătura: Coperti din carton.

Starea de conservare este bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Beica de Sus.

Însemnări: Forțaț 1: *Întru acesta an scris la Blaj, 1835, 18 decembrie răspunsu pentru...; 1837 melușei 6, albi 7, sterpe 1, una neagră, cârlane 4, 3 albe*; Forțaț 2: *... s-au tras din viața lor la cetatea Troia, din aceia și au venit până la Latium ... latinus și șede înainte la capătu zidirii Romei ...; Anul 1834 s-au gonit vaca bălana*; Coperta 2: *Scris-am eu Truța popa Vasilie, preotul Beicii românești. 1832, die 18 mai. Acum erau 50 ani*; Forțaț 1v. : *Aceasta octoih iaste a preotului Trutza Vasilie, paroh Beicii Române; f. 3- f. 63: Această carte anume Ohtuih o am dat eu ermonahul Partenie lui Truța Artinie din Beica drept 8 florinți vonași și la tocmeală noastră au fost martori, popa Petre și Truța One. Nomele această să știe tot omul că eu ermonahul Partenie am dat această carte drept și m-au plătit cu bani direpți pântru această am pus acest zăpis, cum această carte o am dat cu mare afurisenie – lemnele și petrele să-i putrezască, iară trupul acelue să nu putrezască și să fie treceleti și prueletî, blăstămat de 38 de Nichie. Care s-ar afla măcar cine să strice acest zăpis, s-au să ca această carte de la mâna lui Truța Artenie ... 1738, martie 10 zile. Scris-am eu ermonah Partenie; f. 347: Popa Sandu ... scosului din porție a familiei preoțești 1810, făcută dascăl (?)*.

12. Mărgăritare, București, 1746

MĂRGĂRITARE ADECĂ Cuvinte de multe fealuri A celui dintru Sfinți Părintele nostru, IOAN ARHIEPISCOPUL Țarigradului Zlatoust. Și ale altor Sfinți Părinți, de mulți Dascăli tălmăcite. După limba Elinească pe limba Grecească. Acum a doua oară Tipărite pe limba rumânească Cu blagoslovenia prea Sfințitului Mitropolit al Țării Chir Neofit de la Crit. Și sau tipărit în orașul Bucureștilor La anul de la zidirea lumii 7254. Iară de la Nașterea lui Hristos De cucearnicul între preoți, Popa Stoica, Iacovici Tip.

BRV II, 248, p. 93

Descriere: F. 23-237, lipsă foaia de titlu și [1] f., plus foile 1-22, 238-257. În 2°, tipar negru și roșu, pe o coloană cu 35 de rânduri. Conține gravuri și inițiale ornate.

Legătura: Legătură modernă, din scoarțe de lemn îmbrăcate în material textil de culoare roșie.

Starea de conservare este bună, exemplarul fiind restaurat.

Proveniență: Colecția particulară Ilie Frandăș, Reghin.

Însemnări: Nu prezintă însemnări.

13. Cazanii, Râmnic, 1748

Cazanii Ce cuprinde în sine Evangheliile tălmăcite ale Duminecilor de preste an, și cu Cazaniile Sinaxariului Praznicelor Împărătești, Și ale Sfinților celor Mari, în 12: Luni de preste an,

Care acum întâi s-au tipărit în zilele prea luminatului Domn Io Grigorie Ghica Voevod. Întru al doualea Domnie. Cu blagoslovenia prea Sfințitului Mitropolit Kir Neofit. Și cu toată cheltuiala Sfinției sale Iubitoriului de Dumnezeu Kir Climent Episcopul Râmnicului. În sfânta Episcopie a Râmnicului La anii dela Facerea Lumii: 7256. S-au tipărit de cucearnicul între Preoți Popa Mihai Athanasie Popo Vici Tipograful Râmnicianul

BRV II, 263, p. 105-107; BRV A-C, 252, p. 173-174;

Descriere: Foaie de titlu + [3] f. + 200 f. + 110 f. In 2°, tipar negru pe o coloană cu 34 rânduri, caractere chirilice, conține frontispicii și gravuri.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele.

Starea de conservare este bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Morăreni.

Însemnări: Nu prezintă însemnări.

14. Strastnic, Blaj, 1753

STRASTNIC care cuprinde în sine slujba Sfințelor Patimi, și a învierii D[o]mnului H[risto]s. ACUMA: Întracesta chip Tipărit. SUPT: Stăpânirea Prea Înălțatei Kessaro Crăiasei: MARII THERESII Cu Bl[a]goslovenia Prea Sfințitului VLĂDICII Făgărașului. Kiriu Kir: PETRU PAVEL AARON De la Bistra: Mănăstirea Sfintei Troițe La Blaj Ani: De la H[risto]s 1753

BRV II, 290, p.126; BRV IV, 290, p. 245-247; Additamenta, 290, p. 262-263; Contribuții, 290, p. 195;

Referințe: Elena Mișu, *Carte vechi românească pe valea Beicii (județul Mureș)*, în *Marisia*, XXIII-XXIV, 1994, p. 365-390.

Descriere: F. titlu + 173 p. In 2°, tipar negru și roșu pe 2 coloane cu 34 rânduri pe coloană, caractere chirilice.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele; coperta 1 prezintă chenare, în colțuri sunt reprezentările celor patru evangheliști, iar în centru, în medalion este Fecioara Maria pe tron; coperta 2 prezintă linii cuprinse în chenare.

Starea de conservare este bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Chiheru de Jos.

Însemnări: F. 65 : Hărășianu Pop Ieremia parochu la anu,ui 1881; Coperta 2 : Scris-am eu Truța Laslu din Beica Rumânească.

15. Penticostar, Blaj, 1768

PENTICOSTARION Acum întâiu așezat și Tipă-rit după rânduiala Besearicii Răsăritului. Supt stăpânirea prea înălța-tei Împărăteasei Râmlanilor Prințesei Ardealului. Iproci: Doamnei Doamnei MARIEI THERESII Cu Bl[a]goslovenia celor mai mari. Tipărit în Blaj în Tipografia Mănăstirii Bunei Vestiri. Anii de la H[risto]s: 1768

BRV IV, 143, p.86-87; Additamenta, 143, p. 281-282;

Referințe: Elena Mișu, *Carte vechi românească pe valea Beicii (județul Mureș)*, în *Marisia*, XXIII-XXIV, 1994, p. 365-390.

Descriere: Foaie de titlu + [1] f. + 202 f. In 2°, tipar negru și roșu pe 2 coloane cu 39 rânduri, caractere chirilice, conține mai multe gravuri.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele; coperta 1 prezintă linii cuprinse în chenare, în colțuri se află cei patru evangheliști, în mijloc se găsește scena Răstignirii; coperta 2 prezintă linii întretăiate cuprinse în chenare.

Starea de conservare este bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Urisiu de Sus.

Însemnări: Nu prezintă însemnări însemnări.

16. Triod, Blaj, 1771

TRIODION Acum întâiu așezat și Tipă-rit, după rânduiala Besearicii Răsăritului. Supt stăpânirea Prea înălța-tei Împărătesei Râmleanilor Prințesei Ardealului. Iproci: Doamnei Doamnei MARIEI THERESII Cu bl[a]goslovenia celor mai mari. Tipărit în Blaj în Tipografia Mănăstirii Bunei Vestiri. Anii de la H[risto]s: 1771

BRV IV, (151), p. 89-90

Descriere: F. titlu + [1] f. + 236f. In 2°, tipar negru și roșu pe 2 coloane cu 43 rânduri, caractere chirilice.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele; coperta 1 prezintă motive vegetale cuprinse în chenare cu linii întretăiate, în mijloc se află scena Răstignirii; coperta 2 prezintă motive vegetale cuprinse în chenare cu linii întretăiate.

Starea de conservare este foarte bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Morăreni.

Însemnări: Nu prezintă însemnări.

17. Minologhion, Blaj, 1781

MINOLOGHION care cuprinde întru sine rânduiala D[u]mnezeștilor Praz-nice și Stăpânei de D[u]mnezeu Născătoare și pururea Fecioarei Mariei și ale sff[i]nților celor numiți ce să prăznuesc preste an, și ale sinților de obște în fieștecare zi. Acum întâiu tipărită rumânește supt stăpânirea Prea înălțatului Împărat al Românilor, Iosif al doilea, Craiului apostolicesc, Mare Prințip al Ardealului, iproci: Cu Blagoslovenia Excelenției Sale, Prea luminatului Domn Gabriile Grigorie Maer: Episcopul Făgărașului și al Prea înălțatei Kesaro Crăeștii Măririi sfeatnic din lăuntru. În Blaj la Mitropolie. Anul de la nașterea lui H[risto]s 1781

BRV II, 448, p. 273; BRV IV, 448, p. 262; Additamenta, 448, p. 298-300; Contribuții, 448, p. 219-221;

Referințe: Elena Mișu, *Preoți mureșeni, slujitori ai bisericii, cărții și neamului – Însemnări de carte veche românească*, în *Reghinul cultural*, III, 1994, p. 41-55; Florin Bogdan, *Carte și societate în județul Mureș. Studiu de caz: comuna Vătava*, în *Marisia*, XXVIII, 2006, p. 415-425; Florin Bogdan, *Catalogul cărții românești vechi din comuna Vătava (jud. Mureș)*, în *Reghinul cultural*, VIII, 2006, p. 85-113.

Descriere: F. titlu + 1149 p. + 63 p. In 2°, tipar negru și roșu pe 2 coloane cu 43 rânduri pe coloană, caractere chirilice.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele; coperta 1 prezintă o ornamentație realizată din flori stilizate și puncte cuprinse în chenare; coperta 2 este decorată cu flori stilizate cuprinse în chenare. De menționat că decorațiile sunt aurite și se păstrează încuietorile.

Starea de conservare este foarte bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Vătava.

Însemnări: Forța 2 : *Acest mineiu s-au legat din nou în anul Domnului 1882 din colecta benevole fiind paroch local Vasiliu Mateiu fiulu parochului Gavril și nepotul protopopului*

Zacharie din Nadeșia Română. Darul Domnului preste toți câți ar fi norocoși a servi Domnului în această sântă carte bogată de mângâiere pentru tot creștinul ortodox. Râpa Inferioară la anul 1897 la anul 1897 în anul al 23-lea a preoției mele am scris eu Vasile Mateiu-parochul ortodox local; Biserica noastră cu hramul Înălțarea Domnului zidită în veacul al XVIII-lea s-au sfințit prin episcopul Vasilie Moga în 24 ianuarie 1824 și s-au reparat din nou ridicându-se zidul cu 11/2 metri. I s-au făcut ferești mai mari, s-au ridicat turnul boltindu-să deasupra și galena pentru corul de copii, în anul 1900 cu spesele de 4400 coroane, fiind preot Vasilie Mateiu și epitrop Grigore Bondrea, fiind 208 familii cu 920 suflete, credincioșii bisericii noastre

18. Biblia, Blaj, 1795

BIBLIA Adecă Dumnezeiasca Scriptură A Legii Vechi Și A Ceii Noao Toate Care sau tălmăcit de pre limba Elinească pre înțălesul limbii Românești. Acum întâiu sau tipărit românească supt stăpânirea Prea înălța-tului Împărat a Romanilor Franțisc Al Doilea Craiului Apostolicesc Mare Prințip al Ardealului. Și cealea lalte: Cu Blagoslovenia Mării sale Prea luminatului și Preasfințitului Domnului Domn Ioann Bob Vlădicul Făgărașului în Blaj la Mitropolie Anul dela Nașcerea lui H[risto]s 1795

BRV II, 595, p.; Additamenta, 595, p. 338-340; BRV A-C, 175, p. 126-127;

Descriere: Foaie de titlu + [14] p. + 894 p. + 246 p. + [6] p. In 2°, tipar negru și roșu pe 2 coloane cu 63 rânduri, caractere chirilice, conține gravuri.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele.

Starea de conservare este foarte bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Morăreni.

Însemnări: Nu prezintă însemnări.

19. Liturghii, Sibiu, 1798

SFANTA și D[U]MNEZEIASCA LITURGHIE, Întru Mărirea Sfintei deoființă de viață făcătoarei, și nedespărțitei Troiță, Ta-tălui, și Fiului, și Sf[ă]ntului D[u]h. În vremea Preasfințitului Împăratului FRANȚISCUS AL DUOILEA, fiind Guvernator Țării Ardealului Exelenția sa Domnul Grof GEORGIE BANFI. Cu slobozenia Înălțatului Crăescului Gubernium. S-au tipărit în Sibii în Tipografia lui Petru Bart. 1798

BRV II, 615, p. 403; Additamenta 615, p. 342.

Referințe: Florin Bogdan, Carte și societate în județul Mureș. Studiu de caz: comuna Vătava, în Marisia, XXVIII, 2006, p. 415-425; Florin Bogdan, Catalogul cărții românești vechi din comuna Vătava (jud. Mureș), în Reghinul cultural, VIII, 2006, p. 85-113.

Descriere: F. titlu + 336 p. In 4°, tipar negru și roșu pe o coloană cu 24, respectiv 35 rânduri, caractere chirilice, conține gravuri.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele, ambele coperti prezintă ornamentații reprezentând flori stilizate cuprinse în chenare, iar în centru decorul este realizat din linii întretăiate; încuietorile lipsesc.

Starea de conservare este bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Râpa de Jos.

Însemnări: Nu prezintă însemnări.

Secolul al XIX-lea

20. Polustav, Buda, 1807

POLUSTAV Tipărit după rânduia[la] Besear[iciei] Răsă[ritului] cu îngădu-ința celor mai mari. ÎN BUDA. În Crăia[sca] Tipog[rafie] a Uni-versității Ungurești. 1807

BRV II, 724, p. 503; BRV IV, 724, p. 281.

Descriere: Foaie de titlu + 683 p. + 4 f. In 8°, tipar negru pe o coloană cu 21 rânduri, caractere chirilice; conține gravuri.

Legătura: Coperti de carton, cotorul este din piele.

Starea de conservare este bună.

Proveniență: Biblioteca "Petru Maior" Reghin.

Însemnări: Nu prezintă însemnări.

21. Petru Maior, *Istoria pentru începutul românilor în Dachia*, Buda, 1812

ISTORIA PENTRU ÎNCEPUTUL ROMÂNILOR ÎN DACHIA. ÎNTOCMITĂ DE PETRU MAIOR de Dicio-Sânmărtin, Protopop, și la înălțatul Crăescul Consilium Locumtenențiale al Ungariei CRĂESC A CĂRȚILOR REVIZOR. LA BUDA. În Crăiasca Tipografie a Universității Ungurești din Peșta. 1812

BRV III, 809, p. 57-61; Additamenta, 809, p. 375;

Referințe: Dimitrie Poptămaș, Elena Mihu, *Mărturia cărților reghinene*, în *Reghinul cultural*, I, 1982, p. 17-22.

Descriere: Foaie titlu + [2] f. + 348 p. Tipar negru pe o coloană, cu 29 de rânduri pe pagină. Litere chirilice.

Legătura: Coperti de carton, cotor din piele.

Starea de conservare este bună.

Proveniență: Biblioteca "Petru Maior" Reghin.

Însemnări: Foaia de titlu v.: *Am primit această istorie ca suvenir de la vărul meu preotu în D. Seplacu Grigore Cioloca. Elie Câmpeanu, 1879. P. 1-13: Această Istorie e dăruită pe seama Sfintei Biserici unite din Uifălău prin D[omnul] Prefect Bornemisa Pal, Ioan Pop Maior nepotu autorului cărții acesteia.*

22. Învățătură teologhicească, Sibiu, 1820

ÎNVĂȚĂTURĂ THEOLOGICIASCĂ Despre Năravurile și Detoriile oamenilor creștini. Pentru trebuința Candidaților de Preoție Ne-Unită. Acum întâia oară tipărită cu Blagoslovenia Preasfinției sale domnului VASILIE MOGA, Episcopului de Legea Greciască Ne-Unită din Ardeal. SIBIU În Tipografia lui Ioan Bart. 1820

BRV III, 1075, p. 332; Additamenta 1075, p. 416.

Referințe: Florin Bogdan, *Carte și societate în județul Mureș. Studiu de caz: comuna Vătava, în Marisia*, XXVIII, 2006, p. 415-425; Florin Bogdan, *Catalogul cărții românești vechi din comuna Vătava (jud. Mureș)*, în *Reghinul cultural*, VIII, 2006, p. 85-113.

Descriere: 2 f. + 100 p. (partea I) + 2 f. + 308 p. (partea II) + 2 f. + 36 p. + 6 f. (partea III) + 21 p.; lipsește foaia de titlu. In 8°, tipar negru pe o coloana, 22 de rânduri, caractere chirilice.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele fără nici un fel de ornamentație.

Starea de conservare este foarte bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Râpa de Jos.

Însemnări: Nu prezintă însemnări.

23. Catavasier, Blaj, 1824

CATAVASIARIU cu blagoslovenia Exțiealean-ții sale Prea luminatului și Prea o sf[i]nțitului Domnului Domn, IOANN BOBB Vlădica Făgărașului, și a toată Țara Ardealului, precum și a prea Înălțatei Cesaro Crăeștii măriri Sfeatnic din lăuntru, și a luminatului ord al Împăratului Leopold Comendator

BRV III, 1205, p. 434; Additamenta 1205, p. 426-427;

Referințe: Florin Bogdan, Carte și societate în județul Mureș. Studiu de caz: comuna Vătava, în Marisia, XXVIII, 2006, p. 415-425; Florin Bogdan, Catalogul cărții românești vechi din comuna Vătava (jud. Mureș), în Reghinul cultural, VIII, 2006, p. 85-113.

Descriere: F. titlu + 453 f. In 8°, tipar negru și roșu pe o coloană cu 19 rânduri, caractere chirilice; conține gravuri.

Legătura: scoarțe de lemn îmbrăcate în piele roșie, ambele coperti sunt decorate cu flori cuprinse în chenare, pe coperta superioară este de asemenea și un crucifix; toate ornamentele sunt aurite. Prezintă încuietori.

Starea de conservare este foarte bună.

Proveniență: Parohia ortodoxă Dumbrava.

Însemnări: Coperta 2: *Petru Boțianu, Dumbrava la 20 septembrie 1914; Doamne fi milostiv mie păcătosului Petru Boțianu, august 1914* (ambele însemnări sunt redactate cu litere latine).

LISTA ILUSTRAȚIILOR

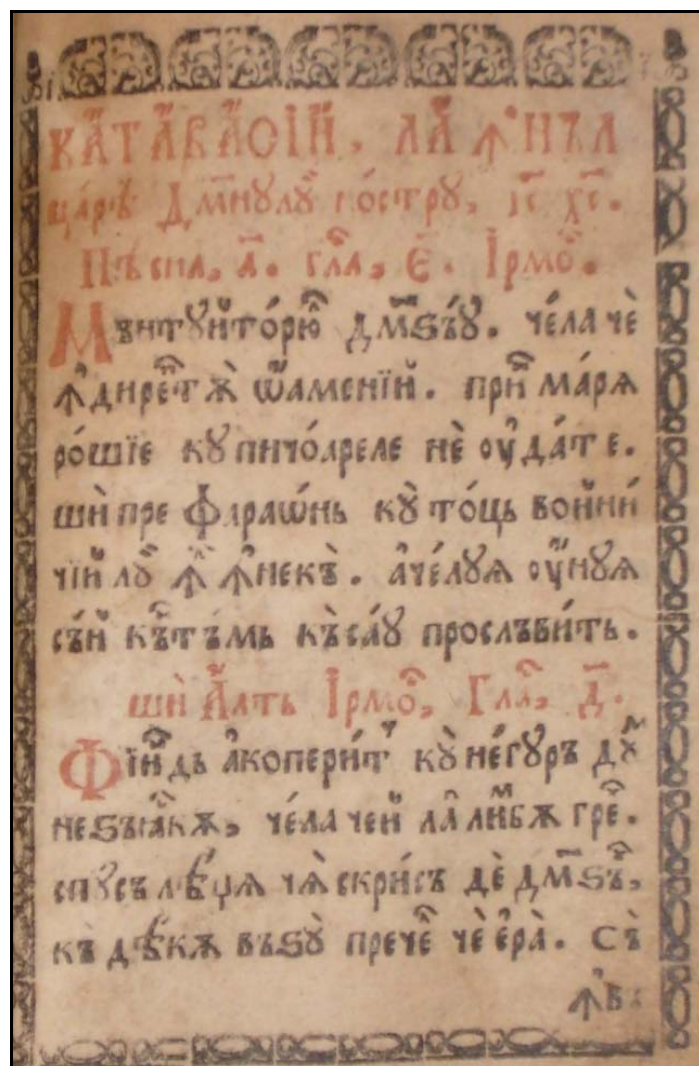
1. Cazania lui Varlaam, Iași 1643
2. Noul Testament, Balgrad 1648
3. Psaltirea, Bălgrad 1651
4. Evanghelie, București 1682, pagina 44
5. Molitvenic, Bălgrad 1689, pagina 45
6. Ceaslovăț, Sibiu 1696, pagina 46
7. Evanghelie, Snagov 1697, pagina 47
8. Chiriadromion, Bălgrad 1699, pagina 48
9. Apostol, Buzău 1704, pagina 49
10. Molitvenic, Târgoviște 1713, pagina 50
11. Octoih, București 1731, pagina 51
12. Mărgăritare, București 1746, pagina 52
13. Cazanii, Râmnic 1748, pagina 53
14. Strastnic, Blaj 1753, pagina 54
15. Penticostar, Blaj 1768, pagina 55
16. Triod, Blaj 1771, pagina 56
17. Minologhion, Blaj 1781, pagina 57
18. Biblia, Blaj 1795, pagina 58
19. Liturghii, Sibiu 1798, pagina 59
20. Polustav, Buda 1807, pagina 60
21. Petru Maior, *Istoria pentru începutul românilor în Dachia*, Buda 1812, pagina 61
22. Învățătură teologhicească, Sibiu 1820, pagina 62
23. Catavasier, Blaj 1824, pagina 63

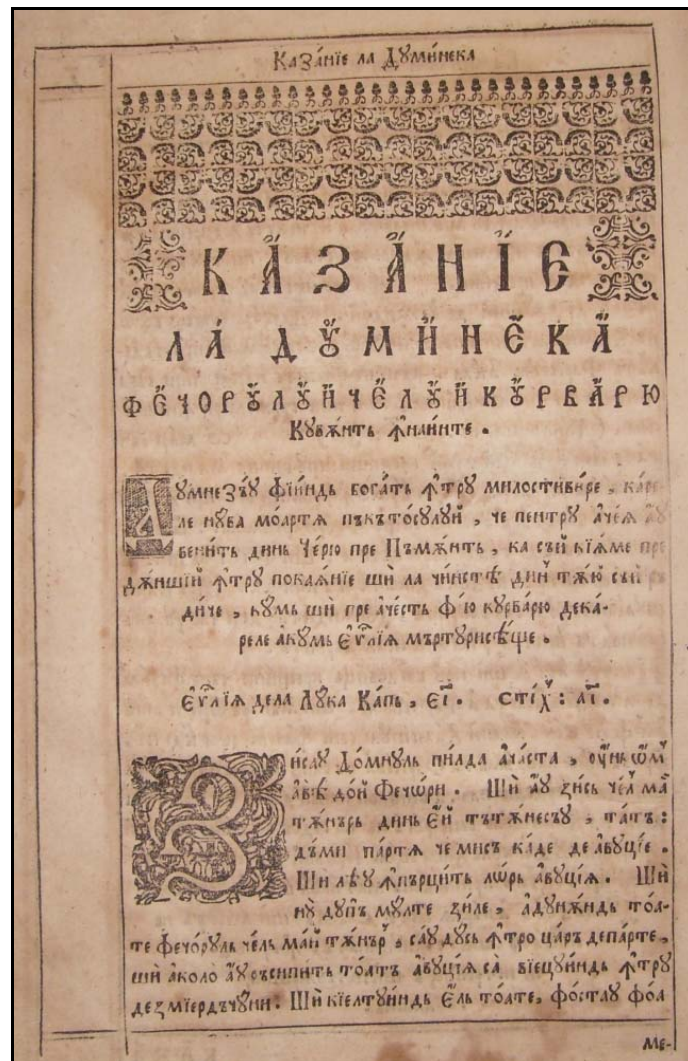

[illegible]

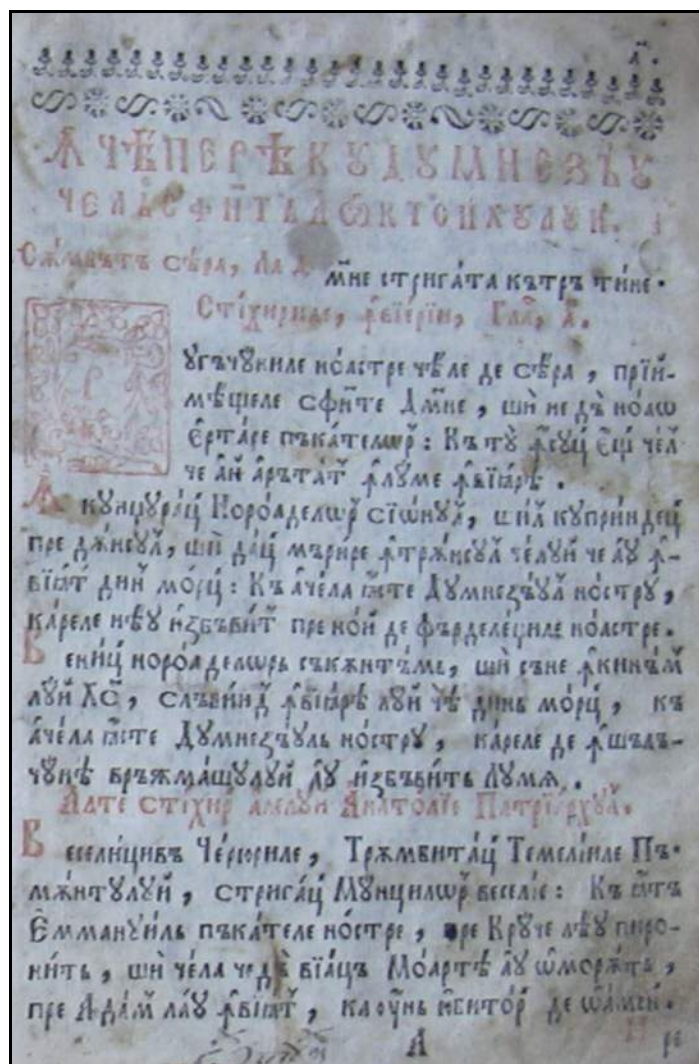

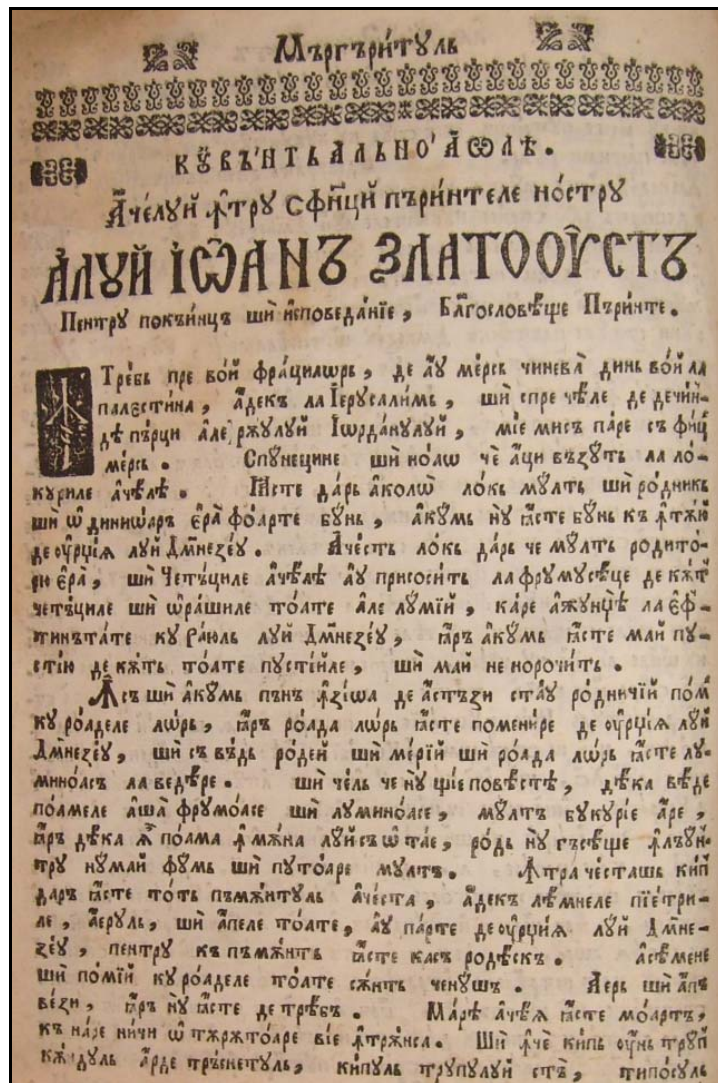

ДѢЛА ЧЕ НАШЕ МОЛѢ

Мне Дмнезеу нострѣ, кресте бине анъ.
 лте погорѣ днѣ Черни, шн лте наше днѣ.
 Сфнѣа де Дмнезеу Наскѣтѣларѣ шн пѣрѣрѣ
 Феѣола Мѣрѣа, пенѣрѣ спѣсѣнѣа нострѣа апѣсѣнѣа
 шилѣрѣ : чѣла че шн непѣтѣнѣа фнѣрѣн ѡмѣнѣнѣн,
 лртѣа пре рѣла тѣа ачѣсѣа (**Вѣтѣа**) крѣѣ лѣ нѣ-
 скѣтѣа лѣтѣнѣн, дѣпѣа мѣлѣнѣмѣа фѣрѣнѣа тѣа.
 кѣа тѣа анъ днѣ, крѣѣнѣнѣн, шн бѣа фѣмѣлѣнѣн,
 шн ѡмѣлѣнѣн пѣмѣнѣнѣа, шн лѣа стѣпѣнѣнѣн пре
 фѣнѣнѣа. Пенѣрѣа ачѣсѣа шн нѣн рѣнѣн тѣа нѣрѣнѣа
 шн фѣрѣнѣнѣа пенѣрѣа ѡмѣнѣнѣа де ѡмѣнѣнѣа чѣа фѣрѣ
 рѣнѣнѣа, кѣа фнѣнѣа стѣнѣнѣа кѣа тѣа нѣмѣа фѣ-
 рѣнѣнѣа тѣа чѣла сфнѣа : Кѣа тѣа днѣ Чернѣ шн бѣнѣ
 непѣтѣнѣа нострѣа ѡмѣнѣнѣнѣа, шн лртѣа пре
 рѣла тѣа ачѣсѣа, (**Вѣтѣа**) шн тѣа кѣа фѣрѣ
 кѣа нѣскѣтѣа Пѣнѣнѣа ачѣсѣа шн пре чѣа чѣа лѣтѣнѣа
 деа, шн пре тѣа кѣа рѣнѣа фѣа лѣнѣн, лртѣа нѣ
 ѡмѣнѣа Дмнезеу бѣнѣ шн де ѡмѣнѣнѣа ѡмѣнѣнѣа, кѣа фѣрѣ
 анъ пѣтѣнѣа лѣрѣа пѣкѣнѣа. Пенѣрѣа рѣнѣнѣа пре
 Сфнѣнѣа Наскѣтѣларѣ де Дмнезеу, шн лѣтѣнѣа
 Сфнѣнѣа тѣа, Амѣнѣа. *Вѣтѣа*
Дѣла ѡмѣнѣнѣа шпѣнѣа дѣла Пѣнѣнѣа
Слѣбѣа чѣа Хрѣтѣа Дмнезеуа нѣрѣнѣа нострѣа,
 слѣбѣа чѣа. **С**лава : **Н**нѣ : **Г**ан помѣнѣнѣа.
Ган Бѣгѣнѣа.
Чѣла че фѣнѣнѣа кѣа нѣскѣтѣа, шн фѣа кѣа пѣнѣнѣа,
 а г. пенѣрѣа

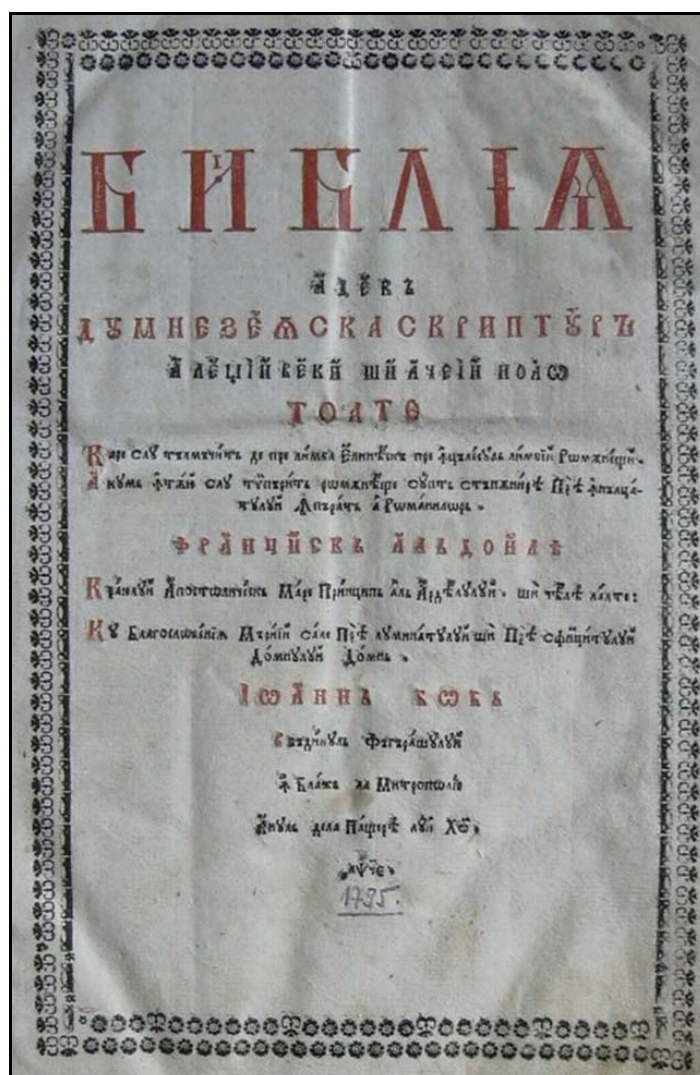

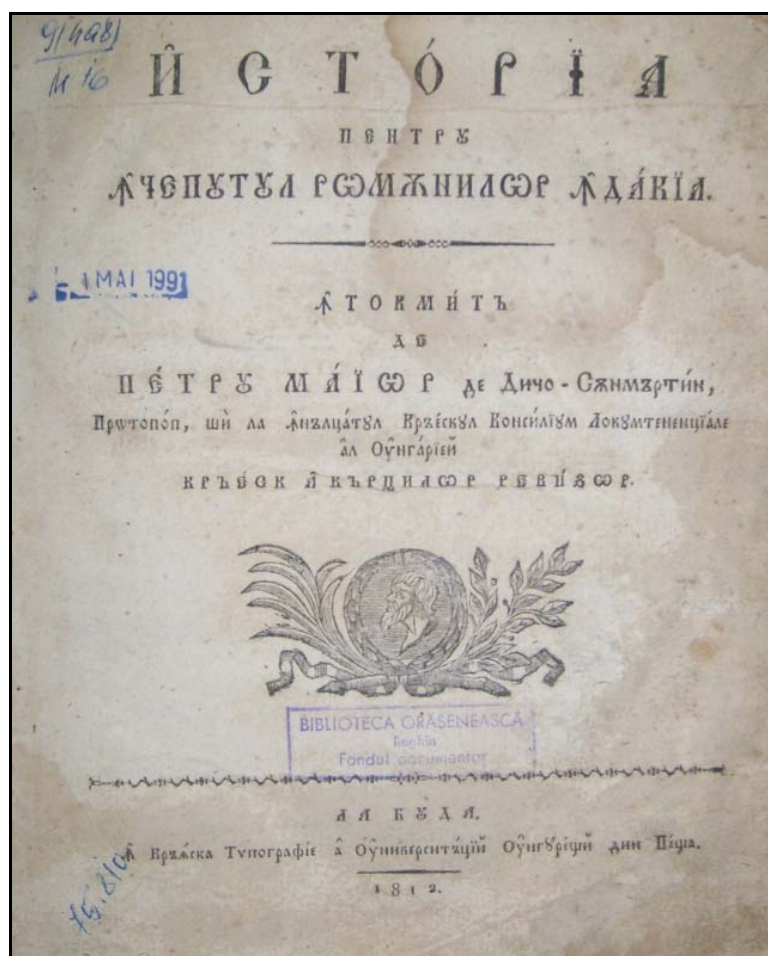

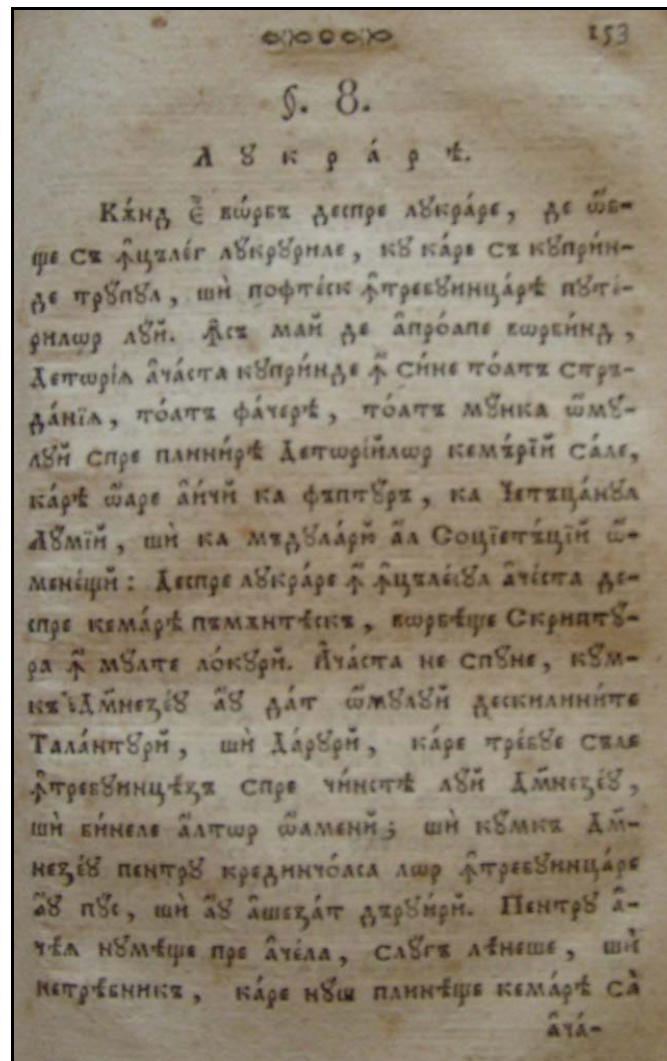

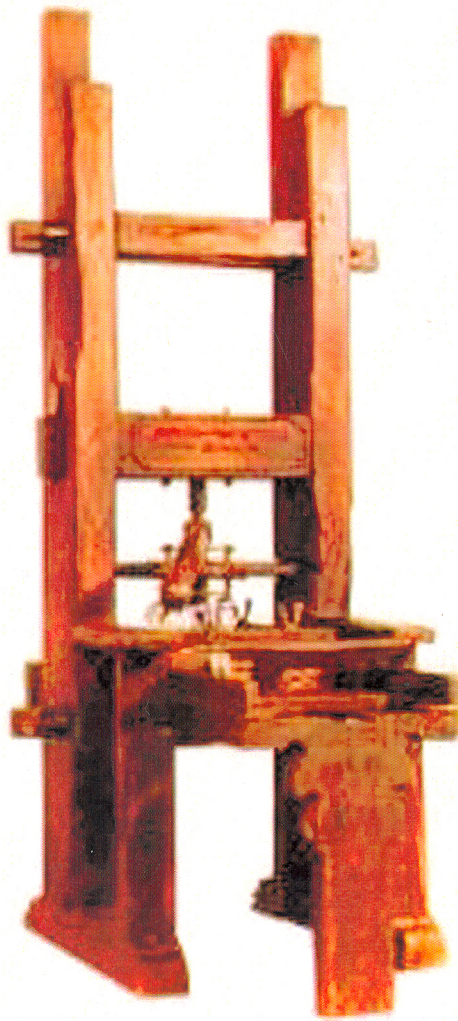

ISBN: 978-973-7865-90-8